

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Όνομα Εκπαιδευτικού: Μαυράκη Αικατερίνη

Σχολείο: 5^ο ΓΕΛ ΝΙΚΑΙΑΣ

Τάξη - τμήμα: Β1

Ημερομηνία: 29-04-2026

Γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία

Ενότητα: Η Εικονομαχία

Γενικός σκοπός: Απώτερος στόχος είναι η επισήμανση και η ανάδειξη των πληροφοριών που παρέχουν οι πηγές, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που διατυπώνονται με τη μορφή ερευνητικών ερωτημάτων. Οι μαθητές καλούνται αφενός να κατανοήσουν τον ρόλο των ιστορικών πηγών και αφετέρου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αξιοποίησή τους. Η προσέγγιση του παρελθόντος με τη χρήση των πηγών αποτελεί ενδιαφέρουσα και δημιουργική διαδικασία που μεταβάλλει τον μαθητή σε ερευνητή. Η «αλήθεια» των πληροφοριών που παρέχουν οι πηγές επικυρώνεται με τη σύγκρισή τους με άλλες πηγές. Η ύπαρξη μίας μόνο πληροφορίας αποτελεί επισφαλές τεκμήριο για την ανάπλαση του παρελθόντος. Η διασταύρωση των πληροφοριών μιας πηγής με τις πληροφορίες μιας άλλης αξιολογεί την εγκυρότητα, την αξιοπιστία της ή και το αντίθετο.

Διδακτική στρατηγική – Μέθοδοι: ομαδοσυνεργατική, διερευνητική χρήση ΤΠΕ, δραστηριότητες

Ειδικοί / Διδακτικοί στόχοι της ενότητας - Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνωστικοί στόχοι:

Οι μαθητές αναμένεται να:

- απαριθμούν τα επιχειρήματα των εικονομάχων
- απαριθμούν τα επιχειρήματα των εικονολατρών
- κατανοούν την αναγκαιότητα που επέβαλε την εικονομαχική πολιτική του αυτοκράτορα Λέοντα Γ΄
- γνωρίζουν την ιδεολογική βάση του κινήματος
- κατονομάζουν τους υποστηρικτές των εικονομάχων και των εικονολατρών

Δεξιότητες:

Οι μαθητές αναμένεται να:

- υπογραμμίζουν στην ιστορική πηγή λέξεις κλειδιά που είναι οι πιο σημαντικές
- αξιοποιούν τον διαδραστικό
- ενώνουν τις λέξεις που ταιριάζουν
- καλλιεργούν την ιστορική τους κρίση μέσα από την ανάλυση ιστορικών πηγών
- να κατανοούν ότι ένα γεγονός μπορεί να έχει δύο ή περισσότερες ερμηνείες
- παρατηρούν και να συσχετίζουν την εικόνα με πληροφορίες από τις ιστορικές τους γνώσεις

Στάσεις:

Οι μαθητές αναμένεται να:

- συνεργάζονται και να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες
- παρουσιάζουν τα συμπεράσματα τους
- προάγουν ιστορική σκέψη
- συνειδητοποιούν τις καταστροφικές συνέπειες του φανατισμού και της βίας, αναπτύσσοντας στάσεις σεβασμού προς τις διαφορετικές πεποιθήσεις.

Πορεία μαθήματος

Στην Α' φάση ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί το διαδραστικό σχολικό βιβλίο και παρουσιάζει την μικρογραφία από την επιστροφή του Μωάμεθ στη Μέκκα. Κάνει μια εισαγωγή για να αναφέρει τις ανεικονικές αντιλήψεις στο Ισλάμ για να το συνδέσει με την νέα ενότητα. Παρουσιάζει χάρτη της βυζαντινής αυτοκρατορίας τον 8^ο αιώνα και εξηγεί ότι στα σύνορα, ζούσαν οι στρατιώτες που προστάτευαν την Πόλη. Αυτοί οι άνθρωποι επηρεάστηκαν από τις ανεικονικές ιδέες των γειτόνων τους (Αράβων) και πίστευαν ότι οι εικόνες έφταιγαν για τις ήττες τους. Διατυπώνει ερωτήσεις ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν τον λόγο που ο Λέων Γ υιοθετεί την εικονομαχική πολιτική. Στην Β' φάση δίνει φωτοτυπημένο υλικό με φύλλα εργασίας με παραθέματα. Ζητά από τους μαθητές να εργαστούν σε πέντε ομάδες όπου θα επεξεργαστούν η κάθε μια το παράθεμα που αντιστοιχεί στο φύλλο εργασίας που τους δίνεται. Παράλληλα, δίνει φύλλο εργασίας με διαφοροποιημένο υλικό. Χρήση εικόνας και απλοποιημένη άσκηση. Στην γ' φάση οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους και εντοπίζουν στο παράθεμα τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να απαντήσουν στην ερώτηση που τους ζητήθηκε. Στην Δ' φάση ζητά από τους μαθητές να απαντήσουν σε ερωτηματολόγιο.

Α' Φάση

Στην Α' φάση ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί το διαδραστικό σχολικό βιβλίο και παρουσιάζει την μικρογραφία από την επιστροφή του Μωάμεθ στη Μέκκα. Κάνει μια εισαγωγή για να αναφέρει τις ανεικονικές αντιλήψεις στο Ισλάμ για να το συνδέσει με την νέα ενότητα. Παρουσιάζει χάρτη της βυζαντινής αυτοκρατορίας τον 8^ο αιώνα και εξηγεί ότι στα σύνορα, ζούσαν οι στρατιώτες που προστάτευαν την Πόλη. Αυτοί οι άνθρωποι

επηρεάστηκαν από τις ανεικονικές ιδέες των γειτόνων τους (Αράβων) και πίστευαν ότι οι εικόνες έφταιγαν για τις ήττες τους. Διατυπώνει ερωτήσεις ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν την ανάγκη που επέβαλε την εικονομαχική πολιτική.

Β΄ Φάση

Στην κύρια φάση της διδασκαλίας οι μαθητές μοιράζονται σε ομάδες 5 ατόμων όπου εργάζονται ομαδοσυνεργατικά και ο καθηγητής περνάει από όλες τις ομάδες, τις οποίες και καθοδηγεί. Ο εκπαιδευτικός δίνει φύλλα εργασίας και κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με ερωτήματα που έχουν τεθεί. Όλες οι ομάδες έχουν φύλλα εργασίας με διαφοροποιημένο υλικό. . Όλες οι ομάδες θα ασχοληθούν με πηγές από το σχολικό βιβλίο και την τράπεζα θεμάτων (γραπτές, εικόνες) Κατά τη διάρκεια της εργασίας, ο διαδραστικός πίνακας ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί από μέλη των ομάδων.

Η ομάδα 1 επεξεργάζεται απόσπασμα από <<Επιστολή του Λέοντος Γ' στον πάπα Γρηγόριο Β', στο: Μ. Kaplan, Βυζάντιο και Ελλάδα, μετ. Μ. Βαρέπας, εκδ. Α. Δελιθανάσης, Αθήνα 1994, 158.>> από το σχολικό βιβλίο. Αναμένεται από την ομάδα να εντοπίσει τα επιχειρήματα των εικονομάχων.

Η ομάδα 2 επεξεργάζεται απόσπασμα από << Ιωάννης Δαμασκηνός, *Περί εικόνων*, μετ. Α. Τσακτσίρας, στο: Α. Τσακτσίρας-Ζ. Ορφανουδάκης-Μ. Θεοχάρη. *Ιστορία Ρωμαϊκή και Βυζαντινή, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1999, 183.* από το σχολικό βιβλίο. Αναμένεται από την ομάδα να εντοπίσει τα επιχειρήματα των εικονολατρών.

Η ομάδα 3 επεξεργάζεται από την τράπεζα θεμάτων απόσπασμα από << Ostrogorsky, G., *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, Παρίσι 1956, σ. 189-190. >> Αναμένεται από την ομάδα να εντοπίσει τον παράγοντα που συνέβαλε στην ενίσχυση του κινήματος της εικονομαχίας.

Η ομάδα 4 επεξεργάζεται από την τράπεζα θεμάτων απόσπασμα από << Γλύκατζη-Αρβελέρ, Ελ. *Η πολιτική ιδεολογία του Βυζαντινού Κράτους*, Αθήνα 1977, σ. 34.>> για να εντοπίσει την αναγκαιότητα που επέβαλε την εικονομαχική πολιτική.

Η ομάδα επεξεργάζεται από το σχολικό βιβλίο απόσπασμα από << Θεοφάνης, *Χρονογραφία*, έκδ. C. de Boor, τόμ. 1, *Λειψία 1883, 404-405*>> και να αναζητήσουν τις διαφορετικές ερμηνείες του φυσικού φαινομένου που περιγράφεται.

Κάθε ομάδα αφού ολοκληρώσει την έρευνα της με την πηγή παρατηρεί στον διαδραστικό πίνακα μια μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη *Σύνοψη Ιστοριών* του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών .

Γ΄ Φάση

Η κάθε ομάδα συνοψίζει σε 50 λέξεις τα συμπεράσματα της. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών της ομάδας. Εντοπίζει και υπογραμμίζει τις απαραίτητες πληροφορίες Ο εκπαιδευτικός ενοποιεί τα συμπεράσματα. Αξιοποιεί τον διαδραστικό και μαθητής με εεα και παρουσιάζει τις απαντήσεις του .

Δ΄ Φάση

Απαντούν σε ερωτηματολόγιο από τον διαδραστικό

Θέματα	Διάρκεια (σε	Εκπαιδευτικές Τεχνικές	Εποπτικά
--------	--------------	------------------------	----------

(υποενότητες, φάσεις)	λεπτά	(για κάθε υποενότητα)	μέσα
π.χ. Εισαγωγή και σύνδεση με προηγούμενα	π.χ.	π.χ. Εισήγηση Διδάσκοντα, ερωταποκρίσεις	Διαδραστικός πίνακας, προβολή μικρογραφίας από το διαδραστικό ψηφιακό βιβλίο και προβολή χάρτη από το Ιδρυμα Μείζονος Ελληνισμού.
Β' φάση Μελέτη πηγών	π.χ. λεπτά	π.χ. Εργασία σε ομάδες, παράθεση ιστορικών πηγών φυλλα εργασίας	Διαδραστικός πίνακας eclass
Γ' φάση Παρουσίαση αποτελεσμάτων	π.χ. λεπτά	Παρουσίαση αποτελεσμάτων	Διαδραστικός πίνακας eclass
Δ' φάση Αξιολόγηση	π.χ. λεπτά	ερωτηματολόγιο	Διαδραστικός πίνακας

ΟΜΑΔΑ 1

Να μελετήσετε το απόσπασμα από την επιστολή του Λέοντα Γ' και να γράψετε σε ένα κείμενο 40 λέξεων τα επιχειρήματα των εικονομάχων.

Τα επιχειρήματα των εικονοκλαστών.*

Οι εικόνες αναπληρώνουν τα είδωλα και άρα αυτοί που τις προσκυνούν είναι ειδωλολάτρες. Ομως δεν πρέπει να προσκυνούμε κατασκευάσματα των ανθρώπινων χεριών και κάθε είδους ομοίωμα. Πληροφορήσέ με ποιος μας άφησε ως κληρονομιά αυτήν την παράδοση, δηλαδή να σεβόμαστε και να προσκυνούμε κατασκευάσματα χεριών, και εγώ θα συμφωνήσω ότι αυτό είναι νόμος του Θεού.

Επιστολή του Λέοντος Γ' στον πάπα Γρηγόριο Β', στο: Μ. Karlan, Βυζάντιο και Ελλάδα, μετ. Μ. Βαρέπας, εκδ. Α. Δελιθανάσης, Αθήνα 1994, 158.

Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι εικονομάχοι αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

EIKONA

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη Σύνοψη Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΟΜΑΔΑ 2

Να μελετήσετε το απόσπασμα του θεολόγου Ιωάννη Δαμασκηνού και να γράψετε σε ένα κείμενο 40 λέξεων τα επιχειρήματα των εικονολατρών.

Τα επιχειρήματα των εικονολατρών

Προσκυνώ και σέβομαι το Σταυρό και τη λόγχη, τον κάλαμο και το σπόγγο, με τα οποία οι θεοκτόνοι Ιουδαίοι βασάνισαν και ύβρισαν και τέλος σκότωσαν τον Κύριό μου, γιατί όλα αυτά στάθηκαν όργανο του έργου της σωτηρίας των ανθρώπων. Πώς λοιπόν, να μην προσκυνήσω και τις εικόνες που κατασκευάζουν οι πιστοί με αγαθή προαίρεση και με σκοπό τη δοξολογία και την ανάμνηση των παθημάτων του Χριστού; Ότι δεν προσκυνώ την ύλη, είναι φανερό. Διότι, αν καταστραφεί το σχήμα ενός σταυρού που είναι κατασκευασμένος από ξύλο, το ρίχνω στη φωτιά να καεί. Το ίδιο συμβαίνει και με το ξύλο των εικονισμάτων, όταν καταστραφεί,

Ιωάννης Δαμασκηνός, *Περί εικόνων*, μετ. Α.Τσακτίρας, στο: Α. Τσακτίρας-Ζ. Ορφανουδάκης-Μ. Θεοχάρη. *Ιστορία Ρωμαϊκή και Βυζαντινή*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1999, 183.

Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι εικονομάχοι αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

ΕΙΚΟΝΑ

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη Σύνοψη Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΟΜΑΔΑ 3

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από την ιστορική πηγή που σας δίνεται, να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων:

α. Ποιος παράγοντας συνέβαλε περισσότερο στην ενίσχυση του κινήματος της Εικονομαχίας και πώς δικαιολογείται το γεγονός ότι το κίνημα αυτό βρήκε μεγαλύτερη ανταπόκριση στους κατοίκους των ανατολικών επαρχιών της Αυτοκρατορίας;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο χείμαρρος εναντίον των αρνητικών απόψεων έναντι των εικόνων, στις οποίες ο καθαρά πνευματικός χαρακτήρας του χριστιανισμού έμοιαζε ασυμβίβαστος με τη λατρεία τους, ήταν πρόδηλος κυρίως στις ανατολικές περιφέρειες της αυτοκρατορίας, όπου διατηρούνταν σημαντικά υπολείμματα μονοφυσιτών¹. Όμως χρειάστηκε η επαφή με τον αραβικό κόσμο για να ανάψει η εικονοκλαστική² πυρκαγιά. Οι Άραβες, που διέσχισαν για δεκαετίες την Μικρά Ασία, δεν έφεραν στο Βυζάντιο μόνο τη ρομφαία³, αλλά επίσης και τον πολιτισμό τους και μαζί με αυτόν τον καθαρό τρόπο του Ισλάμ για την απεικόνιση του ανθρώπινου προσώπου. Ορίστε, λοιπόν, πώς γεννιέται η εικονομαχία στις ανατολικές επαρχίες της Αυτοκρατορίας, με μια μοναδική διασταύρωση της ακόρεστης⁴ για καθαρή πνευματικότητα χριστιανικής πίστης με τα αιρετικά εικονοφοβικά δόγματα, τις έννοιες παλαιών χριστολογικών αιρέσεων και, τέλος, με τις επιδράσεις των μη χριστιανικών θρησκειών του Ιουδαϊσμού και ειδικότερα του Ισλάμ.

Ostrogorsky, G., *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, Παρίσι 1956, σ. 189-190.

¹ Μονοφυσιτισμός: χριστιανικό δόγμα σύμφωνα με το οποίο η θεία φύση του Χριστού υπερέχει έναντι της ανθρώπινης.

² εικονομαχική

³ Λογχοειδές πολεμικό όπλο σε σχήμα δρεπάνου που χρησιμοποιούσαν κυρίως οι υπείς. Εδώ χρησιμοποιείται συνεκδοχικά υποδηλώνοντας γενικότερα τον πόλεμο.

⁴ αχόρταγης

Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι εικονομάχοι αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

EIKONA

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη Σύνοψη Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΟΜΑΔΑ 4

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων : Ποια αναγκαιότητα επέβαλε την οικονομολογική πολιτική και πώς τεκμηριώνεται η τελευταία;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες γινόταν όλο και πιο φανερό, ότι η σωτηρία της Αυτοκρατορίας εξαρτιόταν αποκλειστικά από τους αγροτικούς πληθυσμούς του εσωτερικού της Μ. Ασίας. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ότι η οικονομολογική πολιτική, που ήταν εντελώς αντίθετη σε ό, τι θύμιζε τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό και την παλιά ιδεολογία, θα μπορούσε να συμφιλιώσει την Κωνσταντινούπολη με τους αγροτικούς πληθυσμούς της ανατολικής Μ. Ασίας, που εξαθλιωμένοι και πάμφτωχοι αποζούσαν από τη γη, που τώρα όφειλαν να υπερασπίσουν από τους επιδρομείς.

Γλύκατση-Αρβελέρ, Ελ. *Η πολιτική ιδεολογία του Βυζαντινού Κράτους*, Αθήνα 1977, σ. 34

Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι οικονομολογοί αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

ΕΙΚΟΝΑ

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη *Σύνοψη Ιστοριών* του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΟΜΑΔΑ 5

Να μελετήσετε το απόσπασμα από την χρονογραφία του Θεοφάνη και να απαντήσετε με ένα κείμενο 40 λέξεων στις ακόλουθες ερωτήσεις

- Πώς ερμήνευσαν το γεγονός οι Εικονομάχοι και πώς οι Εικονολάτρες;
- Πιστεύετε ότι ο Θεοφάνης ήταν Εικονομάχος ή Εικονολάτρης; Να υπογραμμίσετε στο απόσπασμα της *Χρονογραφίας* τα χωρία που υποστηρίζουν τη θέση σας.

Η έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας και η έναρξη της εικονομαχίας

Τον ίδιο χρόνο (726), το καλοκαίρι, ανέβρασε η θάλασσα και σαν από καμίνι σηκώθηκε ατμός από το βυθό ανάμεσα στη Θήρα και τη Θηρασία . Αυτό κράτησε κάμποσες μέρες. Στο μέσο αυτό της φοβερής φωτιάς σχηματίστηκε ένα νέο νησί που συνενώθηκε με το νησί Ιερά. Όπως η Θήρα και η Θηρασία, έτσι και το νεοσχημάτιστο νησί όφειλε τη γένεσή του στην έκρηξη του ηφαιστείου και δημιουργήθηκε στη διάρκεια της βασιλείας του αντίχριστου Λέοντος. Ο αυτοκράτορας εξήγησε αυτό το σημάδι της θείας οργής εναντίον του με τρόπο ευνοϊκό για τον εαυτό του και σήκωσε ακόμη πιο αναισχυντο πόλεμο εναντίον των αγίων και σεπτών εικόνων. Και ο λαός της Βασιλεύουσας εξαιτίας της απέραντης λύπης του για τις καινοφανείς διδασκαλίες προσπάθησε να επιτεθεί και να σκοτώσει τους στρατιώτες του αυτοκράτορα που καθαίρεσαν την εικόνα του Χριστού στη Χαλκή Πύλη. Και τότε πολλοί από αυτούς τιμωρήθηκαν για την ευσέβειά τους με ακρωτηριασμούς, μαστιγώσεις, εξορίες και πρόστιμα και ιδιαίτερα οι αριστοκράτες και επιφανείς.

Θεοφάνης, *Χρονογραφία*, έκδ. C. de Boor, τόμ. 1, Λειψία 1883, 404-405

Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι εικονομάχοι αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

EIKONA

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη *Σύνοψη Ιστοριών* του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ

1. Σύνδεσε με μια γραμμή τις λέξεις της Στήλης Α με τη σωστή εξήγηση στη Στήλη Β.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Εικονομάχοι	Α. Η οριστική επιστροφή των εικόνων στις εκκλησίες.
2. Εικονολάτρες	Β. Αυτοί που ήθελαν να καταργήσουν τις εικόνες.
3. Αναστήλωση	Γ. Αυτοί που τιμούσαν και προσκυνούσαν τις εικόνες.

2. Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα ή τα γεγονότα της στήλης Α με την ιδιότητά τους στη στήλη Β:

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Λέων Γ' Ίσαυρος	Α. Η αυτοκράτειρα που αναστήλωσε οριστικά τις εικόνες το 843.
2. Ιωάννης Δαμασκηνός	Β. Ο αυτοκράτορας που εξέδωσε το πρώτο διάταγμα κατά των εικόνων.
3. Θεοδώρα	Γ. Ο σημαντικότερος θεολογικός υποστηρικτής των εικονολατρών.
4. Ζ' Οικουμενική Σύνοδος	Δ. Η σύνοδος που καταδίκασε την εικονομαχία ως αίρεση (787).

3 Βάλε ένα Σ αν η πρόταση είναι σωστή ή ένα Λ αν είναι λανθασμένη.

1. Οι Εικονομάχοι πίστευαν ότι ο Θεός τους τιμωρεί με ήττες επειδή λάτρευαν τις εικόνες.
2. Τα Μοναστήρια πλήρωναν πολλούς φόρους στο κράτος.
3. Οι γυναίκες και οι μοναχοί ήταν συνήθως εικονολάτρες.
4. Ο Λέων Γ' ήταν ο αυτοκράτορας που ξεκίνησε την Εικονομαχία.

4 Χρησιμοποίησε τις λέξεις: **ΣΤΡΑΤΟΣ, ΜΟΝΑΧΟΙ, ΛΕΩΝ Γ', ΒΙΒΛΙΑ, ΕΙΔΩΛΑ, ΠΝΕΥΜΑ** για να συμπληρώσεις τα κενά.

- **ΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΟΙ:** Είχαν αρχηγό τον Αυτοκράτορα (.....) και μαζί τους ήταν ο της Μικράς Ασίας. Πίστευαν οτι οι εικόνες είναι (.....) Ο Θεός είναι (.....) και δεν ζωγραφίζεται.
- **ΟΙ ΕΙΚΟΝΟΛΑΤΡΕΣ:** Μαζί τους ήταν οι και ο λαός. Πίστευαν ότι οι εικόνες είναι τα «..... των αγράμματων».

5. Διάβασε τη φράση του Ιωάννη Δαμασκηνού και απάντησε στην ερώτηση:

«Δεν προσκυνώ το ξύλο (την ύλη), αλλά τον Δημιουργό που έγινε άνθρωπος για μένα.»

Ερώτηση: Τι τιμάμε τελικά σύμφωνα με τον Δαμασκηνό; Το υλικό (ξύλο/χρώμα) ή το πρόσωπο που εικονίζεται;

6 Βάλε σε κύκλο τη σωστή χρονιά:

Η οριστική **Αναστήλωση των Εικόνων** έγινε το: **α) 726 μ.Χ. β) 843 μ.Χ. γ) 1821 μ.Χ.**

7. Αφού παρατηρήσετε την εικόνα να απαντήσετε σε μια παράγραφο 40 λέξεων με ποιους τρόπους εξέφρασαν την αντίθεσή τους οι εικονομάχοι αυτοκράτορες εναντίον των εικονόφιλων και των μοναχών.

EIKONA

Μικρογραφία του 13^{ου} αιώνα από τη Σύνοψη Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτζη που απεικονίζει διωγμούς εναντίον μοναχών (Εθνική Βιβλιοθήκη της Μαδρίτης)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Ποια ήταν η αφορμή για την έναρξη της Εικονομαχίας από τον Λέοντα Γ' το 726 μ.Χ.;

- α) Μια ήττα από τους Άραβες.
- β) Ένας ισχυρός σεισμός μεταξύ Θήρας και Θηρασίας.
- γ) Η απαίτηση του Πάπα της Ρώμης.
- δ) Μια εξέγερση μοναχών στην Πόλη.

2. Ποια ομάδα στήριξε θερμά την εικονομαχική πολιτική των Ισαύρων;

- α) Οι μοναχοί και ο κλήρος της πρωτεύουσας.
- β) Οι πληθυσμοί και ο στρατός των θεμάτων της Μικράς Ασίας.
- γ) Οι κάτοικοι των ευρωπαϊκών επαρχιών (Ελλάδα, Ιταλία).
- δ) Οι έμποροι της Κωνσταντινούπολης.

3. Ποιο είναι το κύριο επιχείρημα του Ιωάννη Δαμασκηνού υπέρ των εικόνων;

- α) Η Ενανθρώπιση του Χριστού (ο Θεός έγινε ορατός άνθρωπος).
- β) Η ανάγκη για πλούσιο στολισμό των ναών.
- γ) Η χρήση των εικόνων ως φυλαχτών στις μάχες.
- δ) Η εντολή του Αυτοκράτορα.

4. Ποιο ήταν το κύριο θρησκευτικό επιχείρημα των Εικονομάχων;

- α) Ότι η προσκύνηση των εικόνων αποτελεί ειδωλολατρία
- β) Ότι οι εικόνες είναι πολύ ακριβές για το κράτος
- γ) Ότι οι εικόνες έπρεπε να ζωγραφίζονται μόνο με συγκεκριμένα χρώματα.

5. Τι όρισε η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος (787 μ.Χ.) για τη λατρεία των εικόνων; α) Την πλήρη απαγόρευση κάθε εικόνας.

- β) Την απόδοση τιμητικής προσκύνησης (η τιμή πάει στο πρωτότυπο πρόσωπο)
- γ) Τη λατρεία της ύλης των εικόνων (ξύλο, χρώμα).
- δ) Την αντικατάσταση των εικόνων με τον σταυρό.

6. Ποιο πρόσωπο ηγήθηκε της οριστικής αναστήλωσης των εικόνων το 843 μ.Χ.; α) Η Ειρήνη η Αθηναία.

β) Ο Κωνσταντίνος Ε'.

γ) Η Αυτοκράτειρα Θεοδώρα.

δ) Ο Λέων Ε' ο Αρμένιος.

7. Ποιοι διώχθηκαν σκληρότερα, ειδικά επί Κωνσταντίνου Ε', για την υποστήριξη των εικόνων; α) Οι στρατιωτικοί των συνόρων.

β) Οι μοναχοί και οι ηγούμενοι των μοναστηριών.

γ) Οι έμποροι μετάλλων.

δ) Οι κάτοικοι της Μικράς Ασίας.

8. Τι γιορτάζει η Ορθόδοξη Εκκλησία την «Κυριακή της Ορθοδοξίας»; α) Τη γέννηση του Λέοντα Γ'.

β) Την υπογραφή του πρώτου εικονομαχικού διατάγματος.

γ) Την οριστική αναστήλωση των εικόνων το 843 μ.Χ.

δ) Τη νίκη κατά των Αράβων.